

škega skozi Ljubljano peljal na Dunaj, kamor ga je Njih Veličanstvo presvitli cesar poklical kot najvišega vojskovodja vse armade avstrijske. Ves kolodvor na železnici je bil poln ljudstva, ki je prišlo čestitat zmagonosnemu vojskovodju, katerega prihod je bil z navdušenimi klici pozdravljan. Le malo se je mudil, toliko, da so se mu poklonili Njih eksc. deželni poglavar, mestni gospod župan dr. Costa z odborniki, gospá baronovka Bachova kot predsednica društva milosrčnih gospá, in dr. vitez Stökel kot načelnik turnerjev, ki so prišli s zastavo svojo in lavorov venec podelili svetlemu gospodu nadvojvodu, ki ga je sprejel „ne za-se, ampak za hrabro armado svojo“, kakor je tudi mestnemu županu rekel, da „zmaga ne gré meni, temveč armadi, ki sem jo vodil.“ In ponavljali so se slava-klici iz tisočerih ust, ko se je odpeljal vojskovodja, kateremu je zdaj izročena najslavnejša pa tudi težavna naloga. — Mestnemu odboru pa bi se bilo kmali pripetilo, da bi se ne bil poklonil slavnemu nadvojvodu, ker še le isti popoldne ob 4. uri je gosp. župan po naključbi izvedel, da pride, in je potem v hitrici sklical odbornike, da grejo z njim ob 7. uri na kolodvor. Turnerji in družba usmiljenih gospá so pa izvedeli prihod njegov že menda prejšnji dan, ker se je tudi zavoljo tega odpoval glediščini koncert filharmonične družbe. Nevšečen vtisek je tedaj to naredilo po mestu, da brez svoje krivde bi bilo mestno zastopništvo zamudilo čestitati slavnemu vojskovodju v tej dóbi, ko se ravno mestnim zastopništvom nakladajo toliko važne in težavne naloge! In kaj bi si bil sam mislil nadvojvoda, ko bi ne bilo mestnega odbora na poklon tako blizu železnice, ko je celó v Nabrežini videl, da je iz daljneg a Trsta prihitel tje mestni župan gosp. dr. Porenta z mnogimi odborniki?

— C. kr. deželna general-komanda je že v Ljubljani; pisarnice svoje ima v knez Auersperg-ovi hiši (Fürstenhof). Vsi, ki so bivali še v 1. in 2. nadstropji velikega tega poslopja (c. kr. računstvo je že popred se preselilo v c. kr. policijsko hišo) so prostovoljni na vrat na nos zapustili stanovanje, da ni nobene ovire bilo preselitvi omenjene vojaške oblasti iz Vidma v Ljubljano.

— 21. dne t. m. nehajo šole v gimnazii in realki.

— 24. in 25. dne t. m. so v porodnišnici naši pre-skušnje babic, ki so se poletinskega poletja učile porodostvja. 9 jih je, med katerimi imajo štipendije 2 Kranjci in 1 Hrvatica; ostale so se izdrževale na svoje stroške.

— Gospod dr. Ferdinand Zupančič, ces. advokat in predsednik zbornice advokatov na Dunaji, je zavoljo mnogih zaslug prejel red železne krone 3. vrste.

— „Južni Sokol“ posvetil je nedeljski večer 15. dne t. m. našim ranjenim vojakom, ter napravil veliko besedo na čitalniškem dvorišču. Nad durmi čitalnice vihrale ste veliki zastavi, naznanjaje ljudstvu, da tudi narodni dom je hvaležen hrabrim junakom, — dvorišče pa je bilo s zastavami in svetilniki olepšano. — Ni ne prazna beseda, ako trdimo, da Ljubljana je slovenska in da Sokol je Ljubljančanom priljubljeno društvo; tudi danes je bilo to vsacemu očitno. Že ob 7. zvečer („beseda“ je napovedana bila na 8. uro) je dohajala gospôda, ob 8. pa so bili vsi prostori že tako polni, da žalibog mnogo rodovin ni našlo več koticke nasloniti se kam. Blizo 700, pravijo, bilo je množice; tudi nekoliko ranjenih gospodov častnikov poslavo je družbo. — Pred petjem igrala je topničarska godba 2 številki, med kterima je Titl-nova overtura, zložena po slovanskih pesmah, posebno navduševala slušatelje. Program petja imel je 7 številk; med zbori je posebno

dopadel „Svoji svojim“ Bendlnov, ne le zavolj domoljuba plamtečih besed, temveč tudi zarad izvrstne kompozicije, in krasnodonečih, krepkih glasov naših vrlih pevcev. Tudi čveterospevi in osmospev so si občno pohvalo pridobili, tako, da je bilo po vsaki pesmi neprenehane ploskanja in slavaklicev. Namesti ponavljanja posamesnih zborov pela se je „Kje dom je moj“, h koncu pa „Hej Slovani“, kateri pesmi ste srca vseh nazočih, navdahnjenih slovanskega čutstva, nepopisljivo zgrabile; do vrhunca pa je prikípelo navdušenje, ko naposled zbor zapoje „cesarsko pesem“; srčne želje so hitele do Najvišega za srečen izid sedanjih žalostnih časov. — Po petji je muzična kapela godla neprenehoma in prav izvrstno; morala je skoraj vsako ponavljati — časten dokaz umetnosti vodjeve, kateri je v kratkem času iz elementov vsega sveta godbo sestavil in jo jako dobro izuril. — Blizo do ranega jutra je trajalo veselo gibanje, ter vsaj za trenutke se je lajšalo sočutje za nesrečno zdaj avstrijsko domovino. — Kakor sijajno je ta večer obhajal „Sokol“, čegar udov je bilo mnogo nazočih v svojih ličnih oblekah, tako v primeri res velikansko je bil dosegel svoj namen (uhodnina je znašala le 20 kr. za osebo), da je 212 gold. (slavni domoljub iz Gorenskega je poslal 20 gold.) po svojem načelniku dr. Costi izročil društvu gospá, ki so bile ta večer zastopane po gospej Češkovi in gospej Šiferjevi. — Vse stroške za slovesnost nosi sokolska blagajnica, vrli Sokolci pa in zmiraj izvrstni čitalnični pevci pod mojsterskim vodstvom g. Fabiana so radodarni svoje moči ponudili, da je zadovoljnost se slovesnostjo občna in v resnici zaslužena bila. Ne imenujemo na drobno častitih gospodov, kateri so se pri besedi posebno odlikovali; le toliko naj rečem, da naša slovenska društva ga nimajo para v Ljubljani. — Egerjeva tiskarnica se je s tem dobrotljiva skazala, da je vsa naznanila in programe brezplačno natisnila.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Prenehala je sicer začasno vojska, — al ta preneh ne pomeni mirú, ampak pripravljanje za najhuji boj, ki, kakor je podoba, utegne biti okoli Dunaja. Cesar Napoleon se je sicer ponudil za pravdosrednika med italijansko in prusko vlado; al Napoleon ni mogel ali ni hotel pritisniti na vlado prusko tako, da bi bila postavila pogoje take, ki bi ne žalile časti avstrijske, — in zato se še to ni doseglo, da bi se začasni mir (premirje) naredil, med kterim bi se pogoji stavili za popolno mirno spravo. In zato zdaj vsaki dan (od 12. dne t. m. začemši) po 20 do 25.000 vojakov zapušča Laško in hití po železnici proti Dunaji, da se ondi zbira in razdeljuje po poveljstvu slavnega nadvojvoda Albrechta, ki je zdaj, kar je Benedek odstavljen, imenovan viši vojskovodja vse avstrijske armade. Ako bode mogoče veliki del naše armade iz Laškega potegniti na severne kraje, utegne se kakih 400.000 vojakov na odločivni boj zoperstaviti Prusu in pod dobrimi voditelji povrniti mu prav zdatno to, kar je storil 3. dne tega meseca našim pri Kraljičinem gradu. Kako strašno pa je bilo 3. dne t. m., ko so naši bežali iz bitke pri Kraljičinem Gradu, vidi se iz popisa, ki ga je vojašk zdravnik naznanil v „Medic. Zeitung.“ On tako-le piše: „Ob štirih popoldne začno se naše čete nazaj pomikati; mi zdravniki smo na bojišču imeli opraviti z obvezovanjem ranjenih, kterih je še sto in sto čakalo, da se jim rane ovežejo; kar naenkrat prileté konjiki s strahovito hitrostjo leteči čez brd in poljá, in v istem času priletí tudi topničarstvo (artilnerija). Veliko konjikov je padlo raz kónje, al tisti, ki so brž za

njimi le-sem pridirjali, so jih pohodili in zmečkali s svojimi konji. Vozovi so se prekucnili in ubili pešce, ki so poleg pota šli. Mi zdravniki nikdar nismo bili v taki smrtni nevarnosti kakor tukaj. Na vse strani so nas preganjali iz mesta, kjer smo rane zavezovali; vpilo se nam je le: „Rešite se!“ 8000 konjikov brez voditelja bilo je raztiranih na vse strani! V sredi tega hrupa slišali smo še topove (kanone) in velike granate so letele nad našimi glavami. Tudi mi smo tedaj bežali, a ne vedé, kam; za gotovo sem vedel, da to mesto je moja smrt; kje drugod me utegne vendar rešiti kaka naključba. Leteli smo tedaj in prileteli do vode; na levi strani bilo je brezdno, na desni železnica, od zad pa so dirjali konjiki; gazili smo skozi vodo; razun sebe nisem nikogar več videl. Kar na enkrat pride zapoved, da se uzde odrežejo konjem, da se saj konji rešijo, vozovi pa se popusté. Nam pešcem je bilo obupati; gazili smo vodo do kolena in vsak trenutek morali smo se bati, da nas konji ne pogazijo ali da se ne utopimo; nazadnje smo prišli do nekega kolodvora, ki pa je bil ves poln. Po prestalih mnogih ovirah (jez sem letel s tisoči pešcev) smo prišli do reke Labe (Elbe); ko smo jo pregazili in preskakali čez palisade, smo zopet prišli v vodo, ki nam je bila do vrata; ko dosežemo breg, smo skakali čez posekano drevje in tako smo ob eni uri ponoči, več kot na pol mrtvi, prišli v nek gozdek, kjer smo pocepali na tla, kajti nobeden ni mogel več vzdigniti noge, vrh tega nas je pa še tresla mrzlica. Tù zapalimo ogenj, da se grejemo ležeči na zemlji, da saj od silnega mraza ne poginemo. Ob treh zjutraj smo se napotili zopet dalje, čeravno nam je od obleke voda še s curkom tekla. Kraji, skozi ktere smo šli, bili so pusti in prazni; ni bilo niti ljudi, niti goved, nobenega živeža in še vode ne; ljudje so pobegnili, živina se je razšla, živež je potrošen ali pa potèptan — al nehati morem pregrozni popis; drugi pot vam dalje pišem z bolj mirno krvjó...“ — Na Laškem pa se tudi armada talijanske vlade ni ustavila, kakor se je mislilo, ko je cesar Franc Jožef Napoleonu prepustil Beneško. Laška vlada trdi, da se je zavezala s prusko, da se bojuje tako dolgo kakor pruska. In zato naši državi še zmiraj na jugu in severji pretita dva sovražnika. — Laški časniki pišejo, da armada Viktor Emanuela namerava udariti ne samo v južne Tirole, ampak tudi v Istro in Trst. — 8. dne t. m. je pruska armada posedla Prago; ker se glavno česko mesto ni zoperstavilo sovražniku, se prebivalcem tudi ni nič žalega zgodilo. Oklic vojnega poveljnika zagotavlja Pražanom prijaznost in da se nobenemu ne bode ne vera, ne narodnost, al vsako sovražno djanje bode se kaznovala brez milosti. Da ljudje morajo dajati živeža vojakom in konjem itd., samo po sebi se razume. Pruska armada pa se pomika čedalje dalje; posedla je tudi Brno, glavno mesto marsko; po pismih od 14. t. m. so predrli Prusi do Jetzelsdorfa v doljni Avstrii. Gotov namen ima Prus, da gré celó na Dunaj, ako se mu ne zoperstavi zedinjena armada; ako se to zgodi, bode tù strašna bitka. Ako pa bi se Prusu ne mogla zapreti pot na Dunaj, grejo cesar in vsi ministri — razun ministra pravosodja — v Budo-Pešt, kamor se je presvitla cesarica že 13. dne tega meseca z rodovino svojo podala. Na Dunaji se tudi bojé, da prederó Prusi tje na Ogersko. — Cesarski razglas, narodom ogerske krone 7. dne t. m. poslan, kliče tudi te narode na pomoč, da, ker jim je odpuščena rekrutba, namesti te prostovoljce v pošljejo v vojsko. Nadjati se je, da klic cesarjev bode kmali napolnil armado cesarsko. Govori se tudi, da se kmali spet skliče deželni zbor ogerski. —

Dunajski vladni časnik naznanja cesarsko postavo od 7. dne t. m., po kateri more ministerstvo 200 milijonov gl. na pòsodo vzeti za potrebsčine sedanje vojske, in ker v prvem hipu ni mogoče drugače denarja dobiti, naj do 60 milij. gold. pogodbo naredí z dunajsko národno banko. — Kar se tiče nemških zaveznikov, je vse tako negotovo, da se nič prav ne vé, pri čem da smo. — Kar se tiče ruske in angleške vlade, se trdi, da ostanete neutralni, to je, da ne privržete ne pruski ne avstrijski. Angleško ministerstvo je odločno reklo, da ostane vsem prijazno — in kar je poglavna stvar, da bode angleška dežela rada na tisoče prodala pušek na iglo, ako jih zahteva ta ali una vlada.

Najnovejše. Ravnokar je v obilnem zboru „Južni Sokol“ enoglasno sklenil, da se nemudoma ponudi mestnemu odboru v to, da za notrajno varstvo hoče prevzeti mestno stražo.

Listnica vredništva. Gosp. T. Šk. v Jurkl: Ker se takim osebnim nadlogam pomagati more le na naravni službeni poti, ostane časnikarsko popisovanje posamnih taci rov le kapljica o tem, kar so „Novice“ skozi 20 let o tem že pisale. — Gosp. M. v S: Prosimo popravke prav razločno nam naznaniti po stranih „Novic“ in vrsticah, ki se štejejo od zgoraj in odzdolet do srede, sicer jih bravec ne najde lahko.

Račun dohodkov in stroškov za Slomšekov spominek.

Imena dariteljev prejšnjega računa. V Kamniški dekanii so darovali gospodje: Tavčar Ignaci, Jaklič Štefan, oba v Mengšu po 2 gold., župnik in kaplan v Kamniku 3 gold., Lomberger Jožef v Tujnicah, Vovk Jožef v Komendi, Bergant Valentin, Teran Janez, oba v Vodichah, Hiti Janez na Homcu, Zadnikar Franc v Radomlji, Hudovernik Friderik v Rovah, Keršič Ivan, Kotnik Miha, oba v Dobu; Gnejzda Štefan na Brdu, Peharec Alojzi na Zlatem polji, Bononi Jožef v zgornjem Tuhinu, Dolenc Janko v spodnjem Tuhinu, Rozman Miha na Vranji Peči, Artelj Blaž na Selih, Černe Anton na Gozdu, Begelj Janez v Strajni, Krašovic Franc v Mekinah, Mervič Blaž v Nevljah po 1 gold. — V Radoliški dekanii gg.: Vovk Simon, dekan, Lah Valentin, kaplan, oba v Radolici, Pintar Lovro na Breznici, po 2 gold.; Bernik Lovro v Kamnigoric, Sterbenec Jož., kaplan tudi tam, Vovk Janez v Ljubnem, Smrekar Ant. v Lušah, Krištofič Lovro, kaplan v Bistrici, po 1 gold. — V Šmarski dekanii gg.: Korošič Martin na Kopajni 2 gold., Vindišar Miha v Žalini, Pečar Andrej na Kerki, Ankerst Janez v Šmarji, po 1 gold., Rumpler Maks. v Lipoglavu 50 kr. — V Postojnski dekanii gg.: Hicinger Peter, dekan, Vesel Janez, vodja, Blaznik Jakob, Gerčar Jožef, oba v Hrenovicah, Pašič Janez v Senožečah, Lavrenc Rudolf v Kremenu. Klemenec Franc pri sv. Petru, Pokorn Anton v Slavini, Pečkar Janez pri sv. Ivanu, Mali Gustav v Hrenovici, po 1 gold.; Belar Jožef v Postojni 50 kr. V Litijški dekanii gg.: Burger Jožef, dekan 10 gold., Kozjek, župnik v pokoji, Štupica, župnik v pokoji, po 5 gold. vsi v Šmartni pri Litii, Kobler Alojzi, župan v Litii 3 gold., Knifč, 1. kaplan, Janša, 2. kaplan, Adamič Franjo, učitelj, vsi v Šmartni pri Litii, Podobnik Jožef, župnik v Kresnicah, Levičnik Franc, župnik v Prežganji, Arko Janez, župnik v Janči, po 1 gold. (Dal. prih.)

V Mariboru 1. julija 1866.

Dr. Matija Prelog, denarničar.

Kursi na Dunaji 17. julija.

5% metaliki 55 fl. — kr. Ažijo srebra 127 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 60 fl. 25 kr. Cekini 6 fl. 30 kr.

Žitna cena

v Ljubljani 14. julija 1866.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 10. — banaške 5 fl. 10. — turšice 3 fl. 36. — soršice 4 fl. 22. — režž 4 fl. 2. — ječmena 2 fl. 82. — prosa 3 fl. 10. — ajde 3 fl. 40. — oves 2 fl. 84.